HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

להני שמעתתא. דאמרי לימא בטבילת עינא: **בטבילות עינא דקלא.** שנתן דעתו להכירה בקול ומחבירה לא ילפינן דהתם משום חימוד הממון מייתינן לימא מסקר דאמר מר (מכות דף כג.) גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להם ומחממדן: **תדע.** דטבילות עינא עדיפא: **פלניא דהכי סימניה.** פלוני הרג את הנפש ואין אנו מכירין בו מעולם אלא סימנין כך וכך היו בגופו ובכליו של הורג: **טבילות עינא ליכא בגויה.** ומכירין אנו בו: **ואילו איכא ליה.** לשלים: **טבילות עינא בגויה.** שמכירו: **מתני'** שיטול את הולד. יחטטו אחריו ומתם משנה ר"מ דאמר (לעיל דף נ:) מחטטין בעי: **אלו ואין בו כזית**[ה]. משום דבריה הוא ומייב כגון שהוא וכלאחריו במסקנא מכות (דף יג.) מי אתם מוציא לי מכולן ונמלה כל שהוא שהוא מייב אחריו מפני שהיא כבריה: **אינו סופג אלא ארבעים.** לאיזו מלא נחתא: **גמ' בר פיולי.** כך שמו: **גאיס ליה.** כרבי יהודה אלא היה מחטט אלא גומס מלמעלה: **אמר ליה לא תירתם.** לא בע"ח ולא בדרעא מי מוסדן: **דאורי לך.** לעשות כן כרבי יהודה אורי לך: **ומאי דשייר דרבנן לר"מ.** דמדרבנן הוא דבעי רבי מאיר חטיטה: **שעל הכף.** לאע"פ שהגיד מרוך אין מסור אלא מה שמוכח על הכף: **כף.** בשר המוכח את הקולית ודבוק לעצם והגיד החרוך שוכב מלמעלו על גבי חותו בשר: **אמר רב פפא כתנאי.** דמדפרש ואזיל דרבנן אית להו דשמואל ורבי יהודה ליתא דשמואל: [ו] **סתם אכילה בכזית:** ורבנן כמאן אורי ליה אלא אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא [ז] ומאי דשייר דרבנן לר"מ דאי רבי יהודה אפילו מדרבנן שרי: **האוכל מגיד הנשה [וכו']:** אמר שמואל [ח] לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר [ט] על כף הירך אמר רב פפא כתנאי [י] אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית מ"ט דרבנן [יא] בריה (בפני עצמה) היא ודרבנן ולר"מ הוי לה לתורייתא כל כמה שאוסר רבי יהודה כדאמרן בסמוך דשקל לתורייתא [יב] לר"מ ולרבי יהודה דרבנן נמי לא שייר אבל אין נראה לומר כן דאם כן הוו שלשה מחלוקות בדאורייתא דר' יהודה פליגי להחזיר תנא דמתני' לימא לן מקרא תורה אלא שעל הכף בלבד כדאמר בסמוך ולא מצינן לומר כן דבשלמא רבי יהודה ות"ק דידיה פליגי בדרש העל כף הירך כדשמואל אלא רבי מאיר ורבי יהודה במאי פליגי ור"ת ומנא לן דשקל בר פיולי לתורייתא לר"מ דילמא שבר ר' מאיר אלא מקרא תורה אלא שעל הכף בלבד ואיכא אלא שני מחלוקות ויש לומר כיון דמסתברא לר' מאיר בחטיטה לא מסתברא למיקל בדאורייתא טפי מדרבי יהודה ומנא קמך דר' יהודה ודאי אין מאמיר בחטיטה כיון דמיקל בדאורייתא ור"ת והא שמואל שבר כר' מאיר דאמר ליה חזו טפי ויקחמירין לקמן דשמואל קאמר להחזיר שמעתא אלא אקרא תורה אלא שעל הכף בלבד ויש לומר דשמואל אליבא דתנא דמתניתין דאמר מכלל ואין בו כזית חייב קאמר ואלא אקרא תורה כו' ואיכא לאקשויי מהא דתנן (כתובות דף נ.) המגיעין לעצמה והיינו כאנשי יהודה כדמוכח התם ובפרק נערה שנתפתתה (שם דף נד.) שמעינן ליה לשמואל שפוסק בהדיא כאנשי גליל [יג]: **צריך שיטול את בולו.** לענין חטיטה התם כר' מאיר ולענין דנאמרים התם כרבי יהודה לעיל (דף פט:) דקתני ומכמים חומרים נאמרים: **מאי** טעמא דרבנן בריה היא. ובסוף פירקין (דף קב:) גמי אמרינן כי האי גוונא לכל לפור טהורה בחייה בכל שהוא בטיהרתה בכזית לכל לפור טמאה אין בחייה אין במיתתה בכל שהוא לחבר מן המי ועוף טמא מצטרף להו בריה וע"ת מאי שנא לחבר מן המי ועוף טמא וגיד ושרץ מצטרף טפי בריה מנבלה טהורה במיתתה בכזית ולא מצטרף בריה וכן בשבל לא מצטרף לימא לרבנן בריה במכות (דף יז.) ויש לומר דהיינו טעמא דהני דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד ולא תאכל עוף טמא וכן בחבר מן המי כאילו פירש אין גדול ואין קטן בחבר מן המי אסור בכל מקום ובכל עוף טמא ובכל שהוא אבל לחי לא תאכל חטה של טבל אז הוה מצטרף בריה וכן משמע פרק שלשי דשבועות (דף כח:) דקתמר היכן מצינו בחוכל כל שהו שחייב ופריך ולא והרי מפרש פירוש שבועה שלא אוכל כל שהוא ומשני מפרש נמי כבריה דמי משמע דטעמא דבריה הוי כאילו פירש הכתוב שלא תאכל אין גדול ואין קטן אין בפרק אלו הן הלוקין (מכות יג.) כמה יאכל מן הטבל ויהיה חייב ר' שמעון אומר בכל שהוא וחכמים אומרים בכזית אמר להם ר"ש אי אתם מודים בחוכל נמלה כל שהוא שחייב אמרו לו מפני שהיא כבריה אמר להם אף אני מפני שהיא כבריה ומסיק בגמרא[יד] דלר"ש כל שהוא למכות אפילו קמא ולדבריהם דרבנן קאמר לוזו לי מיהת לחטה אחת כבריה בכל שהוא ורבנן בריית נשמה מצטרף לחטה לי מצטרף והשתא קשה הרי גיד ושבר מן המי דלחטיבי בריה מלמא לי תליא מילתא בנשמה ואפילו הוה נשמה בחטה לי מצטרף בריה כדפריטים דלא אמרי למפרע דלא מתוך שאין בריה ולא כתיב לי מאכל חטה של טבל וגראה לפרש דרבנן לדברי ר"ש קא מהדרי ליה לדידן אפילו הוה חטה נשמה לי מצטרף בריה לא אמרי למפרע כדפריטים אלא בריה אלמא לי לדידך דמחצה ליה בריה אלמא לי לך טעמא דמפרע מ"מ לי אמי לנמלה לנמלה מיבא נשמה וקשה היכן מצינו כזה שמחיצין טעם לדבריו ואם עלמה מיעם קובעין שיהיה הדבר תלוי בנשמה וי"ל דכי האי גוונא משכחת בפרק התערובת (זבחים עז.) [טו] דתניא לבני ממימרא שנתערבו בחבני בעלת מום ר' אליעזר אומר יקרבו ורואה אני את הדבר בעלת מום כאילו הם עתידים לקרב ור"ע ר' אליעזר גופיה ליה היה אלא טעמא דהא כדוקא ונרבע מודה לא יקרבו ולא קאמר רואה אני אותה כאילו הם עתידים לקרב אלא עיקר טעמא דמפרש בגמ' מום הם לא ילמו הא ע"י תערובות ילמו ולבריהם דרבנן קאמר להו כדאמר התם ומיהו אם מיובש יותר דמתוך הבריאה אומר כן הגמרא לבל בפרק בתרא דמכות (דף יז.) מי דומה הם ר"ש לומר דרבנן מחיצין מעכשיו לר"ש לדבריו מה שאין מובלין כיון דאיתו לי במשנה ולא בבריאה ות"ת ור"ש דמחיצ חטה בריה היאך תעמוד עולה בק"ש הא אמרינן לקמן (דף ק.) דבריה לי בטלה גבי גיד וכי תימא דהתם היינו טעמא דכשנולד נולד בהיסור עמו כמו גיד ושרצים ואבר מן המי ועופות טמאים לבל תרומה מוחר עד שיגדל אבל אי לאו הכי הכא לי ליבטלו. [וע"ע תוס' זבחים עב. ד"ה וליבטלו]:

ורבי

ולא מהדרינן בטבילות עינא. תימה דאמאי הוה לימא דהכי הוה לימא דשמעתינהו להני שמעתתא אמינא טבילות עינא [ו] עדיפא דאי לא תימא הכי היאך [ז] סומא מותר באשתו ובני אדם איך מותרין בנשותיהן בלילה אלא בטבילות עינא דקלא נמי בטבילות עינא אמר רב יצחק בריה דרב משרשיא תדע דאילו אתו [ח] בתרי ואמרי פלניא דהאי סימניה והאי סימניה קטל נפשא לא קטלינן ליה ואילו אמרי אית לן טבילות עינא בגויה קטלינן ליה אמר רב אשי תדע דאילו א"ל איניש לשלוחיה קרייה לפלניא דהאי סימניה והאי סימניה ספק ידע ליה ספק לא ידע ליה ואילו אית ליה טבילות עינא בגויה כי חזי ליה ידע ליה: **מתני'** [א] הנוטל גיד הנשה צריך שיטול את כולו ר' יהודה אומר כדי לקיים בו מצות נטילה [ב] האוכל מגיד הנשה כזית סופג ארבעים אכלו ואין בו כזית חייב [ג] אכל מזה כזית ומזה כזית סופג שמונים ר' יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים: **גמ'** בר פיולי הוה קאי קמיה דשמואל וקא מנקר אטמא הוה קא גאים ליה א"ל חות ביה טפי השתא לא חזיתך ספיתא לי איסורא אירתת נפל סכינא מידיה א"ל לא תירתת דאורי לך כרבי יהודה אורי לך אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא לרבי יהודה מכלל דשייר דרבנן לר' יהודה אלא דאורי ליה כמאן אורי ליה אלא אמר רב ששת מאי דשקל בר פיולי דאורייתא [ד] ומאי דשייר דרבנן לר"מ דאי רבי יהודה אפילו מדרבנן שרי: האוכל מגיד הנשה [וכו']: אמר שמואל [ה] לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד שנאמר [ו] על כף הירך אמר רב פפא כתנאי [ז] אכלו ואין בו כזית חייב רבי יהודה אומר עד שיהא בו כזית מ"ט דרבנן [ח] בריה (בפני עצמה) היא

ד) [עיין תוס' נכרות דף ג ריש ע"ב], ה) גיטין כג. [וע"ש דרב יוסף מקשה קושיא זו ליתיי קושא וכו'], ו) [ל"ל בי מרי], ז) לעיל נח: נט., ח) לעיל נט., ט) [לקמן ק. קיט.], י) נס"ל עוסף: חייב, יא) [עיין במפרשי הש"ס על דיבור זה], יב) [וע"ע תוס' גיטין נט. ד"ה הא מני], יג) [שם דף יז.], יד) [שם: ד"ה תודע],

1. עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה: בראשית לב לג

תד"ה פלניא (בסה"ד) דפלניא הוא. עיין בב"מ ע ע"ל תד"ה מתע:

(ה) **אלא** אמר רב ס"ל שמא וכו' לתורייתא לר"מ ומאי דשייר: (ו) תוס' ד"ה ולא וכו' בטבילות עינא היינו בטבילות עין גמור וכל הני: (ז) ד"ה פלניא וכו' וי"ל לל"ד דשטר:

אכל מזה כזית ומזה כזית. מפני גיד הנשה של שתי יכרות של נחמה אחת (לעיל נב:) משל יתמן ומשל שמשל (לעיל צא.). ר' יהודה אומר אינו סופג אלא ארבעים. כ' יהודה לטעמיה דאמר (לעיל נ:) תינו מוכח אלא נחמא (לעיל צא.). אכלו. גיד שלש, ואין בו כזית חייב. כלומר נמלה כל שהוא, שהוא חייב משום דבריה הוא (לעיל צא.).

בר פיולי גרסינן ורקא מנקר אטמא קא מנקר הירך מגיד הנשה חזייה דקא גיים. כלומר שהיה גומטו עם השופי ולא מחטט אחריו: דאורי לך כר' יהודה אורי לך. כלומר דחזינן דמיקל דאמר כדי לקיים בו מצות נטילה: מאי דשקיל בר פיולי דאורייתא כלומר מה דשקיל בר פיולי אסור מן התורה לר' יהודה מכלל דשייר כו' כלומר מכלל דמאי דשייר אסור מדרבנן לר' יהודה ואלא דאורי ליה דלא היה מחטט אחריו אלא היה גומטו כמאן אורי ליה כיון דמאי דשייר אסור מדרבנן כמאן אורי ליה: לא אסרה תורה אלא שעל הכף בלבד. כלומר שעל השופי בלבד לאפוקי סוף הגיד שחוץ לשופי שמוטר מדאורייתא: